

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnilstvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 66.

Ljubljani, v torek 22. marca 1892.

Letnik XX.

Proslava J. A. Komenskega.

I.

Po vsem izobraženem svetu se bodo koncem tega in v prihodnjem mesecu prirejale slavnosti v proslavo tristoletnice slavnega učitelja narodov: velikega Moravana-Slovana Jana Amosa Komenskega. Zagrebški „Obzor“, glasilo vladike Strossmayerja, proglašja v članku z dné 14. t. m. Komenskega kot prvega in najslavnejšega vzgojitelja in narodnjaka „par excellence“ in objavlja njega životopis, istotako v daljših člankih naš „Učiteljski Tovariš“.

Mnogo se je pisalo v poslednji dōbi v istini o Komenskem, o učiteljskem stanu, o duhovščini, pisalo se je to in ono za njega proslavo in zoper proslavo.

Nekateri časopisi pišejo, da učiteljstvo namerava v Komenskem proslavljati neprijatelja katoliške cerkve in sovražnika vladajočega habsburškega rodu; nekateri strokovni in društveni učiteljski listi zopet pišejo, da duhovščina ni v istini rodoljubna, da povsod vidi samo cerkev, a nikjer domovine ter nje zaslužnih mož i. dr.

Razsodni Hanak pravi: „Šak to Pán Bůh všečko vize“ (Saj Bog vse vidi), in spominja se tega preprostega, a odkritosrčnega hanaškega reka, pravimo: Komenskega kot učitelja in reformatorja šolstva priznavajo in spoštujejo vsi omikani narodi, in uverjeni smo, da doslej nijeden narod ni čislal in ne čisla Komenskega izključno zaradi tega, ker je pisal tudi v svojih spisih proti katoliški cerkvi in habsburškemu rodu.

V tem oziru nam osobito ugaja članek o J. A. Komenskem, kojega je č. g. kanonik Edv. Brynych priobčil v svojem koledarju „Meč“ za leto 1892. V tem članku je Komensky povsem nepristransko oce-

njen. Ne odrekajo se mu zasluge, a poudarjajo se tudi njega hibe in zmote.

V dokaz navajamo iz članka nekatere točke: „Katoličani smo, J. A. Komensky ni bil; bil je pa duhovnik in škof nove cerkve, koja se je izcimila iz husitstva ter vsprejela naziv: „jednota českých bratří“.

Smemo li morda zamolčavati in zmanjševati to, kar je učinil Komensky dobrega? Nikdar! Bilo bi to strankarstvo, katero nam ni po godu pri mnogih naših protivnikih.

Poudarjamo torej, in v kolikor to ni znano, povedali bomo baš v tej razpravi, kaj je dobrega učinil Komensky za domovino našo.

Smemo li tedaj, ker smo katoličani, molčati, če marsikateri opisujejo Komenskega ravno zaradi tega, ker — ni bil katoličan? Čitatelji naj izvedo vso resnico. . . .

Komensky se je sijajno proslavil najprej s svojimi spisi, s kojimi je namerjal boljše poučevanje in vzgojevanje mladine, ali kakor se učeno reče, — v povzdigo šolstva. Kar nam na Komenskem v šolskem ali vzgojevalnem oziru ugaja, je to, da osobito poudarja, naj se samo ne uče otroci, temveč tudi vzgajajo, in sicer v нравnih krepostih in pobožnosti. In to se, žal, vzlic vsemu hvalisanju Komenskega ne dogaja in ne vrši pri nas na mnogih krajih.

V velikin čislih je dalje Komensky zaradi svojega spisa „Janua linguarum“, to je, „Vrata jezikov“, s kojim je neizmerno olajšal uk v latinščini in drugih jezikih. Gledé tega spisa moramo omeniti, da ga je pred Komenskim objavil neki jezuit, član španskega kolegija v Salamanki. Komensky sam priznava, da je to izumitev jezuitov.

Kot znamenito delo slavi se dalje njega spis: „Orbis pictus“ — „Svet v obrazih“. Še mnogo,

mnogo drugih spisov v povzdigo poučevanja, šole in véde je spisal Komensky, v kojih je izvestno dokaj dobrega.

Povsem i radi priznavamo, da je Komensky iskreno ljubil slovansko svojo domovino, saj je najprej imel v mislih narod svoj, potem stoprav sosede in končno vse človeštvo. Prvi je bil on, ki je rekel Madjarom, da so — čudsko pleme, ter jim označil smer, v koji naj se izobrazujejo. Uvel je petje v šole, in iz njega češkega in slovanskega značaja nastal je tudi program njegov — narodna šola.

Deželni zbor kranjski.

(V. seja, dné 17. marca.)

(Dalje.)

Pri marg. številki 15. o uravnavi Pivke se oglasi posl. Kavčič ter izraža željo, naj se to vprašanje pospeši in pošlje hidrotehnik na Pivko, da se more izdelati načrt in sestaviti proračun.

Poslanec Lavrenčič vpraša poročevalca, kako je to, da v celem poročilu o uravnavi vodâ ni nobenega pojasnila o uravnavi vipavskih vodâ. Ako se bode to vprašanje reševalo polževim potom, utegne se zgoditi, kar je govornik že večkrat naglašal v zbornici, da vipavski tržani ne bodo samo do grla tičali v vodi, ampak popolnem utonili. Travniki in njive so v takem stanju, da jih je žalostno pogledati. Na travnikih raste kislo seno, ali pa so popolnoma opustošeni. Njive so prazne in, ker voda zastaja in se ne more odtekati, postale so nerodovitne. Iz tega kratkega pojasnila vsakdo lahko razvidi, da se mora prej ko mogoče pričeti uravnavanje vipavskih vodâ. Pa tudi v drugem oziru je to vprašanje velike važnosti. Kolikor dlje se bodo odlašala ta dela, toliko več bodo stala troškov, ker stranski pritoki nanašajo vedno več peska in kamenja in

LISTEK

Sebastopolj.

(Spisal Lev Tolstoj, prevel J. P.)

(Dalje.)

„Kaj delate tukaj?“ zakričal je nad njimi.

„Ranjenca smo odnesli, vaše blagorodje, sedaj smo pa malo posedeli, da se odpočijemo,“ odgovoril je jeden izmed njih, skrivajoč pipo za hrbet in odkrivajoč se.

„Da se odpočijete! Hitro na svoja mesta.“

In šel je ž njimi po jarku, vedno srečajoč ranjence. Prišedši vrh klanca obrnil se je na levo. Storivši še nekoliko korakov bil je popolnoma sam. Blizu njega je prižvižgal kos bombe in udaril v jarek. Drugo bombo zagledal je pred seboj in zdelo se mu je, da je letela naravnost proti njemu. Stekel je še kakih pet korakov in vlegel se na tla. Ko se je bomba razletela daleč od njega, bil je strašno nevoljen sam na-se, vstal je, gledal okrog sebe, če ni kdo videl. K sreči ni bilo nikogar.

Strah se ga je tako polastil, da se ni hotel umakniti drugemu čuvstvu. On, ki se je vedno bahal, da se ničesa ne boji, je pospešil korake in skoraj po tleh se plazil po jarku.

„Oh! hudo je!“ mislil si je, „vsekako me ubijejo.“ Čutil je, kako težko diše in se trese po vsem telesu, čutil se je samemu sebi, ali ni si prizadeval, da bi premagal ta čuvstva.

Nakrat so se neki koraki zaslili pred njim. Hitro se je stegnil, vzdignil glavo in pogumno porožljaj s sabljo. Sam sebe ni spoznal. Ko se je sešel z ženijskim častnikom in pomorščakom in je prvi zakričal nad njim: „Vlezite se!“ pokazal na svetlo točko bombe, ki se je svetleje in svetleje, hitreje in hitreje približevala, pala poleg jarka, je le malo in nehoté pod vplivom prestrašenega klica nagnil glavo in šel dalje.

„Vidiš, kako pogumen je!“ rekel je pomorščak, kateri je mirno gledal padajočo bombo in s skušenim očesom preštel, da njeni kosi ne morejo zadeti v jarek. „še vleči se neče.“

Samo nekoliko korakov je imel še Kalugin preiti do dobro zavarovanega stana poveljnika utrdbe, kar se ga je zopet polastil ta neumen strah. Sree mu je močnejše bilo, kri mu je šinila v glavo, ali moral se je premagati, da pride do stana.

„Kaj si tako upehan?“ rekel je general, ko mu je izročil povelja.

„Jako hitro sem šel, vaša ekscelenca.“

„Hočete li kozarec vina?“

Kalugin je izpil kozarec vina in zažgal cigareto. Boj je ponehaval; samo topovi so še močno grmeli z obeh strani. V generalovem stanu sedeli so samo general N., ki je bil poveljnik utrdbe, in še pet drugih častnikov, mej njimi Praskuhin, in govorili so o raznih podrobnostih poslednjega boja. Sedeč v prijazni sobi, prevlečeni z modrimi tapezami, z divanom, posteljo, mizo, na kateri so ležali

papirji, s stensko uro in sveto podobo, pred katero je gorela svetilnica, gledajoč ta znamenja življenja in debele brune, iz katerih je bil narejen strop, in poslušajoč streljanje, ki se mu je v sobi zdelo slabo, Kalugin kar razumeti ni mogel, da je dvakrat moral premagovati take neoprostljive slabosti. Jezil se je sam na-se in želel nevarnosti, da bi iz nova sebe poskusil.

„Kako me veseli, da si ti tukaj, stotnik,“ reče pomorskemu častniku v štabnočastniški suknji, z velikimi brkami in Jurijevim redom, kateri je baš sedaj prišel v sobo in poprosil generala, naj mu da delavcev, da popravi dve strelni lini, ki sta se zasuli.

„Meni je general zaukazal poizvedeti,“ nadaljeval je Kalugin, ko je poveljnik baterije nehal govoriti z generalom, „morejo li vaši topi streljati s kartačami.“

„Samo jeden more,“ odgovoril je glasno stotnik.

„Vendar, pojdiva pogledat.“

Stotnik je skremžil obraz in srdito zakričal:

„Vso noč sem tam stal in sedaj sem prišel, da se malo odpočijem. Ne morete li iti sami?“ rekel je. „Tam je moj pomočnik, poročnik Karc, ki vam vse pokaže.“

Stotnik je že šest mesecev bil poveljnik tej jednej najnevarnejših baterij — in ko še ni bilo vse tako utrjeno — od začetka obleganja ni šel več iz utrdbe, mej vojaki je slovel zaradi hrabrosti. Zaradi tega je Kalugin kar strmел, ko mu je odrekel. „To je torej slava,“ mislil si je.

tako vedno bolj zavirajo odtok vod. Govornik prosi, naj se več ne odlaš, temveč prične še to poletje.

Pri točki 18. o preskrbi z vodo za občino Ambrus se oglasi posl. Žitnik, ter pravi: Govorilo se je že večkrat v tej zbornici o vodovodu v takozvano Suho Krajino. Kdor pozna ta kraj, mora priznati, da je prebivalstvo tega kraja skoraj popolnoma ločeno od sveta. Ubija se marljivo od jutra do mraka za obstanek, po zimi hodijo si moški iskati skromnega zaslužka v slavonske in še bolj oddaljene gozde. Edini dohodek jim daje živinoreja, kar sta naglašala v predzadnjem zasedanju tudi današnji poročevalec in navzoči zastopnik ljubljanskega mesta. A tudi živinoreja jim ne daje toliko dohodka, kakor bi bilo sicer mogoče, ko bi imeli poletne mesece dovolj vode. Po več ur morajo z vozovi hoditi po vodo v Krko skoraj ob vsaki večji suši, ker v tej pokrajini po več ur na široko ni nobene žive vode. Ljudje doslej dežele neso nadlegovali s prošnjami za podpore za gradnjo cest ali drugih naprav, zato upa govornik, da sl. dež. zbor gotovo brez ugovora pritrdi nasvetu, da dež. odbor še tekom tega leta pošlje tehnika v Ambrus, da izdela natančen načrt in na podlagi tega znižan proračun. Sedanje prebivalstvo in njega potomci se bodo vedno z največjo hvaležnostjo spominjali dež. zastopnikov, ki so mu naklonili toliko dobroto. Kakor je poročevalec že omenil, je poljedelsko ministerstvo naklonjeno temu podjetju in sl. deželna vlada bode gotovo najtopleje priporočala na višjem mestu prošnjo za primerno državno podporo. Kar se tiče zemljišč, po katerih bode izpeljan vodovod, je govornik prepričan, da jih bodo udeleženci večinoma brezplačno prepustili, ker so skoraj do vasi Ambrusa sami nerodovitni pašniki ali takozvane „g m a j n e.“ in se bodo torej troški v tem oziru primerno znižali.

Razne prošnje.

Poslanec Povše v imenu upravnega odseka poroča o prošnji ravnateljstva meščanske šole v Krškem za podporo k napravi in obdelovanju vinograda z ameriškimi trtami. G. Avsec prepusti 1 $\frac{1}{4}$ hekt. vinograda za 7 let, da ga šola zasadi z ameriškimi trtami. Upravni odsek nasvetuje: Ravnateljstvu meščanske šole se dovoli polovica na 380 gld. proračunjenih stroškov, torej 190 gld., druga polovica naj se izprosi od poljedelskega ministerstva. Za obdelovanje tega vinograda pa naj se vsako leto dovoli primerna podpora od 1500 gld., ki so dovoljeni v podporo nasadb z ameriškimi trtami.

Poslanec dr. Vošnjak stavi dodatni predlog, da se vsaj polovica vinograda pusti za necepljene ameriške trte, katerih ključje naj vodstvo odda je dolenskim vinorejcem ali brezplačno ali vsaj po nizki ceni. Pri glasovanju obveljajo predlogi upravnega odseka in dodatni predlog dr. Vošnjaka.

Poslanec dr. Tavčar v imenu upravnega odseka poroča o uvrstitvi neke v vrhniškem okraju

„Torej pa pojdem sam, če dovolite,“ rekel je malo s smešnim glasom stotniku, kateri se pa ni zmenil za njegove besede.

Kalugin pa ni pomislil, da je on v raznih časih bil komaj petdeset ur na trdnjavi, dočim je bil stotnik neprenehoma celih šest mesecev. Kalugina je še navduševala častizelnost, želja pokazati se, upanje na nagrado, mikala ga je tudi predznost.

Kapitan je pa že vse to preživel; iz prva je hrepenel po slavi, delal se hrabrega, nadejal se nagrade in jo tudi dobil, ali sedaj so vsa ta spodbujevalna sredstva zgubila zanj vso moč, sedaj se mu je vsa stvar drugačna zdela. Izpolnjeval je strogo svoje dolžnosti; ko je njegovo življenje že bilo tolikrat v nevarnosti, ni se več spuščal v nevarnost, če to ni bilo jako potrebno. Mladi poročnik, ki je pred jednim tednom vstopil v baterijo in jo sedaj razkazoval Kaluginu, s katerim sta po nepotrebnem pogledavala skozi strelne line in plezala na prso-brane, videti je bil desetkrat hrabrejši nego stotnik.

Ko je ogledal baterijo in odpravljaj se zopet v generalov stan, naletel je Kalugin v temi na generala, ki je šel s svojimi vojaškimi pismonoši na višine.

„Konjiški stotnik Praskuhin,“ rekel je general, „pojdite na desno stran utrdbe, ukažite drugemu batalijonu m. polka, kateri tam dela, da tiho pustijo dela ter se pridruži svojemu polku, ki je pod klancem v rezervi... Ste li razumeli? Sami ga peljite k polku.“

(Dalje sledi.)

leta 1870 in 1871 l-ta zgrajene ceste med okrajne in nasvetuje:

Leta 1870. in 1871. v vrhniškem mestnem okraju zgrajena cesta, katere se pri Goricki od okrajne, v zakonu o uvrstitvi cest s dne 2. aprila 1866. leta pod točko 80. navedene ceste Vrhnik-Borovnica-Podpeč odcepi in ki se s to okrajno cesto potem, ko drži 2-8 km daleč, zopet stika tam, kjer doseže omejena od Preserja držača okrajna cesta podbožje Zalostne gore in dalje naprej Podpeč, uvrsti se med okrajne ceste. — Obvelja.

Isti poroča o delni preložitvi klanca na Selih na okrajni cesti Raka-Krško ter nasvetuje v imenu upravnega odseka: Dež. zbor vzame na znanje poročilo dež. odbora o preložitvi tega klanca, dovoli v ta namen 3500 gld. podpore s pogojem, da se delo prej ne prične, dokler ni zagotovljena potrebna svota. — Obvelja.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o prošnji g. J. Smrekarja, kateketa na ljudskih šolah v Ljubljani, za prvo službeno-starostno doklado, ter nasvetuje, da se mu dovoli doklada. — Obvelja. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. marca.

Notranje dežele.

Ustavna šola. Nemški liberalci se še niso potolažili zaradi tega, ker se je dovolila eni jezuitski gimnaziji pravica javnosti. Po svojih listih trdijo, da je jezuitska šola protinstavna. Seveda tega dokazati ne morejo. Zanimivo je pa, da po svojih listih popolnoma zamenjajo ustavno šolo z liberalno šolo. Po njih mnenju je le to ustavno, kar je liberalno. Mi Slovenci smo že takega tolmačenja ustave vajeni. Pod Auerspergom so naši nemškutarji tudi hoteli jedini veljati za ustavoverne. V imenu ustave so nas ponemčevali, dasi ustava določuje izrecno narodno enakopravnost. Ravno tako je sedaj neustavno, da se je jezuitom dovolila spodnja gimnazija s pravico javnosti, dasi se to mora vsakemu po ustavi dovoliti, kdor izpolni ustavne pogoje. Zares smešno je, da židovski listi si prisvajajo pravico, razsojati, kaj je ustavno, ko vendar nikdo večkrat ne tepta ustave, kakor nemški liberalci.

Gorenja Avstrija. „Slovenski Narod“ se izpodtika nad tem, da so konservativci v gorenje-avstrijskem deželnem zboru predlagali, da se pomnoži število članov, katere pošlje deželni odbor v deželni šolski svet. Mi bi mislili, da bi Slovenci se morali veseliti, če konservativci dobé kje večji vpliv, ker so nam prijazni. Ne smemo pozabiti, da je baš vodja gorenje-avstrijskih konservativcev se izjavil v državnem zboru, da njegova stranka zmatra slovenske zahteve v šolskih zadevah za opravičene. Baš ta izjava je precej pripomogla, da je Gautsch rešil ugodno pritožbo koroških Slovencev in da je sedaj vlada tudi začela goriško in tržaško mesto priganjati, da osnuje slovenske šole. Sicer se po predlogu gorenje-avstrijskih konservativcev boče le razširiti pravica dežele, kar je pred malo dnij zagovarjal „Slov. Narod“, dva radikalca pa v predlaskem zasedanju v deželnem zboru. Tu gre za načela, ki bi vendar morala biti važnejša tudi za radikalce, nego izjava kakoga židovskega lista. „Slov. Narod“ je sedaj jasno pokazal, da ga pred vsem vodi sovraštvo do cerkve in duhovščine. Ker bi na Gorenjem Avstrijskem bila načela, katere je pred malo časa zagovarjal, v prid cerkvi in konservativcem, jih sedaj nakrat zataji.

Češko. Spravni odsek ima ta teden še enkrat sejo. V njej bode namestnik grof Thun se izjavil, da se hoče vlada tudi nadalje držati sprave. V nekem vladnem listu se pa piše, da deželnega zbora ne bode vlada razpustila. Ko bi deželni zbor razpustila, bi Mladočehi spodrinili Staročeha in konservativni veleposestniki bi odstopili mesto tako imenovanemu ustavovernemu posestvu. Večina spravnih predlog bi se potem lahko izvela, ker bi Nemci imeli večino, ali Čehi bi utegnili ostaviti deželni zbor. Oficijozni list pride do sklepa, da sedaj drugzega ne kaže, da se vlada trdno drži sprave in jo po možnosti pospešuje. To lahko tudi stori, ker ima administracijo v svojih rokah. Iz tega članka bi se dalo sklepati, da bode vlada skušala morda celó razdelitev okrajev po narodnosti polagoma izvršiti administrativnim potom.

Vnanje države.

Nemčija. Kriza še ni poravnana, ali vendar se občno misli, da državni kancelar ostane, učni minister pa odstopi. Govorilo se je že tudi, da bi se državno kancelarstvo popolnoma oddelilo od pruskega ministerskega predsedstva, ali to se ne bode zgodilo. Cesar bi bil najrajše videl, da bi bil tudi učni minister ostal, ali ta je izjavil, da ne more ostati, ker se je v ministerskem svetu pokazalo preveliko nasprotje. Šolska predloga se bode skoro gotovo umakni, ali v drugih ozirih se pa politika ne premenila. Narodni liberalci najbrž pridobé nekoliko več vpliva.

Turčija. Porta je dovolila bolgarski občini Strumica v Makedoniji, da uvede slovensko liturgijo in pristopi bolgarski cerkvi. Vse intrige grškega patrijarhata tega prestopa neso mogle preprečiti. Da Srbom in Grkom ta prestop ne ugaja, je naravno, ker bi radi svet preslepili, da v vsej Makedoniji ni nobenega Bolgara.

Rusija. Letos vojakov ne bodo odpustili na dopust, ker je v velikem delu države glad in ne morejo ljudje dobiti zaslužka. Odpustili jih bodo seje, ko bodo ljudje kaj pridelali. Sicer je pa mogoče, da ni samo glad kriv tej naredbi.

Francija. Do sedaj so že zaprli nad 300 anarhistov, največ Rusov in Belgijcev, katere bodo iztirali iz Francije. Pri hišnih preiskavah so našli mnogo dinamita. Poslanec Dreyfuss hoče v zbornici predlagati, da bi se fabrikacija dinamita in drugih razstrelil proglasila za državni monopol. Drugi pa mislijo, da bi s tem na bilo še dosti pomagano, ker je izšlo že preveč knjig, v katerih se razlaga, kako se napravljajo razstrelila. Anarhisti bodo le začeli sami izdelovati razstrelila.

Izvirni dopisi.

Iz novomeškega okraja, 19. marca. V „Slovenecu“ smo čitali, da so posestniki iz Stopič in Podgrada prosili, naj jim deželni zbor dovoli samostojno občino „Stopiče“. Svojo prošnjo so utemeljili z raznimi razlogi. Mi nemamo vzroka protiviti se želji Stopičanov in Podgrajcev, vendar moramo nekoliko pojasniti njih razloge. Tako pravijo, da imajo jako daleč do županstva. To je res. Vendar pa imajo ljudje vedno opraviti v Novem Mestu in mimogredé se lahko oglašajo pri županstvu. Dalje se se navaja v prošnji, da je v sedanjí občini več mostov, katerih pa Stopičanje in Podgrajci ne potrebujejo, a morajo zá-nje plačevati. Ta razlog pa ni resničen. Na potu od Kandije v Šmihel se je delal mostek pri Znancu, a vse troške je plačala le šmihelska župnija, in sicer vsak hišni posestnik po 60 kr. Niti novčica neso dali Stopičanje in Podgrajci. Da je temu tako, more se vsakdo prepričati v občinski pisarni.

Trditev, da Stopičanje in Podgrajci „vzdržujejo“ Kandijane, je neresnična, kajti ti svojo skromno razsvetljavo sami oskrbujejo in ne iz občinskih dohodkov.

Da imajo Stopičanje in Podgrajci slaba pota, je istina, a so sami krivi; zakaj pa jih ne popravlja. Županstvo jim vedno ukazuje, nekatere celó kaznuje, pa vse nič ne pomaga. Prej se je treba torej o vsem prepričati in resnico poročati, potem naj se govori. Toliko ob kratkem o dotični prošnji.

Iz Kroke, 19. marca. Z velikim veseljem smo brali v „Slovenecu“ z dne 11. t. m., kako ueto je g. Šuklje v deželnem zboru zagovarjal, da naj se pri nas nastavi okrožni zdravnik in uredi naša bolnišnica. Zdravnika nemamo ne v Kropi, ne v Kamni Gorici, in vendar ga živo potrebujemo, ker v obližju je mnogo vasij, ki zaradi daljave in vsled tega večjih stroškov ne pošiljajo po zdravnika, kedar bi ga potrebovali. Kropa je imela zdravnika, odkar ljudje pomnijo. Tako je bil pri nas zdravnik Lovro Pogačnik, rodом Železnikar, od leta 1830 — 1855, ki je imel iz tako imenovane kantonske blagajnice le 40 gld. na leto, in vendar si je s svojo umnostjo toliko prislužil, da je pošteno preživel družino osmih otrok. Seveda bi se sedaj okrožnemu zdravniku morala dati primerna plača, da bi mogel in hotel v najnujnih slučajih zdraviti revne ljudi brezplačno. Jako težavno je za nas, pošiljati po zdravnika v Radovljico tudi zato, ker ga večkrat ni doma in hodi vedno v Begunje in večkrat v Bled. Prosimo torej najne pomoči!

Iz Prage, dne 18. marca. (Kdaj in kako je bil sv. Jožef izvoljen varuhom češke zemlje. — Lakota na Slovaškem.) Kdaj in kako je postal sv. Jožef patron češki? Ker je božji vzgojitelj tudi varuh Kranjske, menimo, da je umestno baš te dni nekoliko obširneje o tem poročati č. čitateljem „Slovenčevim“.

V češkem deželnem zboru, koji je zboroval l. 1654., je bil tudi kardinal grof Harrach, osebiti čestilec sv. Jožefa. Grof Harrach je torej predlagal v deželnem zboru, naj se rednik našega Odrašenika uvrsti med češke patrone. Ta predlog je naznanil kardinal tudi cesarju Ferdinandu III., koji je v posebnem pripisu prosil deželni zbor češki, naj ta kardinalov predlog podpira, kar moči. In tako se je zgodilo, da so l. 1655. dne 11. aprila v posebni seji deželni stanovi v Pragi proglasili sv. Jožefa varuhom čeških dežel in kot posebnega zaščitnika: pokoja in miru.

Na to so se vršile velikanske slavnosti v veliko veselje vsega češkega naroda. Kakor praška povestnica pripoveduje, bil je pri sv. Vidu na Gradčanih izložen veliki in krasni obraz sv. Jožefa, in v določeni dan so potovale gori iz vseh praških župnij velikanske procesije z banderi in cehovnimi zastavami, in zvonovi z vseh zvonikov in stolpov praškega mesta so se veličajnim zvonjenjem ves dan oglašali ta radostni dogodjaj do vseh čeških pokrajin. Izborni in sloveči propovedniki pri sv. Vidu propovedovali so ginljivo o sv. Jožefu itd.

V spomin tega dogodjaja vžidan je bil v cerkveni zid poseben kamen z napisom, koji naj bi na vse veke pričal stanovnikom češke zemlje, kako so njih predniki častili bornega nazarenskega tesarja.

In pobožni vzgled Pražanov posnemali so vrli deželani, kajti kardinal Harrach je razposlal na vse češke kraje okrožnice, — nekatere so se ohranile do današnjega dne — v kojih je Čehe pozivljaj, naj časté sv. Jožefa kot patrona češke domovine in se zatekajo v nadlogah in težavah pod varstvo sv. Jožefa, osebito pa tedaj, ko bi češki deželi pretile: razprtije, nesloga, nemiri in sovražni napadi!

Vsled te okrožnice kardinalove je cesar Ferdinand III., stiskan od Švedov, slovesno obljubil, če ga Bog po priprošnji sv. Jožefa reši te nadloge, da bode v čast sv. Jožefu zgradil novo cerkev in samostan. Ker je pa smrt preprečila to obljubo, izvršil jo je njega sin Leopold I. In tako sta bila založena in se ponosno dvigata na drugem bregu Veltave — na Mali strani — samostan in cerkev sv. Jožefa, kjer je tudi l. 1663. dne 2. januarja prominula prva predstojnica tega samostana, blažena Elekta.

Ne treba skoro omenjati, da so po Ferdinandu III. vzgledu gradili mnogi plemeniti dobrotniki na Češkem in Moravskem v čast sv. Jožefu cerkve, pritvore (kapele) in altarje, kajti češki predniki so visoko častili in proslavljali svete svoje varuhe, in to ljubezen in spoštovanje izražali so tudi dejanski.

Oj ko bi njih potomci ne zabili, kar so podedovali od njih, osebito zdaj, ko nesloga, prepiri in nenavist med narodom vedno bolj dvigajo svoje glave. Osebito zdaj bi morali prositi varuha svetovavlavske krone, naj se usmili bednih bratov Slovakov, ki lakote umirajo!

Od zelene Tatre dan za dnevom dohajajo tožnejše vesti. Njih planipe in doline, cele pokrajine, prej tako rodovitne, stiska grozna beda: utihnile so radostne pesni, ki so se prej razlegale po teh krajih, in mestu njih odmeva k nam jok in jadikovanje nesrečnih mater in krik lačnih otrok. Da, lakota v nepopisnih obrazih divja po teh krajih, dasi i po naših krajih, dalje na Moravskem (Valaško in moravska Slovaška) vsled lanských nezdoh in slabe žetve razsaja beda, ne dá se slednja primerjati z ono, koja se je vgnezdila na severno Ogersko, med naše vrle, rodne brate Slovake. V sami okolici oravski na pr. je nad 30.000 ljudij brez živeža, in bolje ni i v trenčanski, turčanski, spiški in liptovski. Bolezni so vsled tega take nastale, da v najnesrečnejših ruskih krajih ni hujše bede. Ljud v celih tolpah opušča rodni svoj dom, v kojem nima kaj jesti, in se izseljuje za morje!

Vsakemu, komur utripa v prsih sree, mora se smiliti dobri in vrli ta ljud; vsaka tužna vest, koja k nam dohaja od nesrečnih rodni bratov izpod zelene Tatre, občuti se na Češkem in Moravskem: vsaj smo vsi jedne krvi, jednega telesa, jedne duše in jednega jezika!

Dobrim srcem se je še vselej odlikoval češki ljud, o kojem slóve rek, da rad deli s siromakom poslednji grizljaj, še večji siromak je pa Slovak, kojega zdaj tepe tako grozna šiba. — Za uboge Slovake, koje tare glad, próžila je darežljivo roko, kdo menite? Prva je bila zopet češka duhovščina, med njimi višegradski kanoniki; za njo se dostojno druží češko plemstvo, na čelu ji g. J. O. grof Jan Harrach, ki je v listih objavil oklic za milodare, koji se pošiljajo vredništvu „Nar. Novin“ v Turčanski sv. Martin.

„Nimamo sicer sami mnogo“ — piše i olomuški „Našinec“ — „a vendar imamo še nekaj! Pomagajmo trpečim bratom, to nam velí bratovska ljubezen, to je zapoved kršćanske ljubezni, ki velí lačne nasititi in nage oblačiti. Naša duhovščina, naše učiteljstvo, vse razumništvo naše po mestih in po deželi loti naj se dela! Nabirajte, dajajte in po-

vrnjeno vam bode, in če ne inače, vsaj s to sladko zavestjo, da ste spolnili svojo dolžnost: svoji krvi in svojemu sreću!“ — Na zdar!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. marca.

(Tržaški deželni zbor) je dne 18. t. m. sklenil resolucijo, v kateri Italijani zahtevajo od vlade, naj ustanovi za-nje vseučilišče ali pravna akademija z italijanskim poučnim jezikom ter olajša priznanje na italijanskih vseučiliščih pridobljenih diplom. — No, avstrijski Italijani imajo več poguma, nego mehki Slovenci.

(Prvi slovenski katoliški shod) „Sl. Gospodar“ je prinesel v svoji 11. številki uvodni članek o katoliškem shodu, ter piše med drugim: Ako kje kedaj, v naših časih in recimo koj, tudi v naših krajih, tedaj na slov. zemlji, je za „katoliške shode“ potrebna velika, nujna, silna. Sv. katoliška cerkev je imela vse čase, kar stoji, svoje sovražnike, ali oni so kedaj se vzdigovali le bolj v eni deželi ali v drugi, le bolj zoper eno ali drugo njeno resnico ali napravo: naše dni pa ima ona sovražnike po vsej zemlji in njim ni več na poti ena ali druga naprava, marveč ona sama; vsa katoliška cerkev je sedaj prav tisto torišče, na katerem si podasta Herod in Pilat roke iz namena, do vdarita skupaj, roko v roko, na-njo, ne prašaje, kaj da pride potlej, ne maraje, če se tudi pogreznje zemlja ali se razbije vse družbinsko življenje, kakor ga imamo doslej. Le-to stoji, če tudi ne najbolje, vendar še na tleh krščanstva. Slovensko ljudstvo naše je katoliško in da-si ni brez slabostij, brez večjih ali manjših napak ono še je doslej verno, ali kako dolgo še ostane tako? — Slovensko ljudstvo naše se zaveda že tudi pravic, ki jih ima v državi — enake, kakor druga ljudstva, ali onih ne dobi, če se ne poteza dosledno za-nje in kdo zna, če se ono ne naveliča tega? — Slovensko ljudstvo naše uči se rado in bere rado ter je sploh, kakor poje pesem, „za uk prebrisane glave“, ali kaj pomaga, če v šoli, v katero pošilja svoje otroke, ni dobrega duha in če tiči v berilu, ki ga jemlje v roke vsak dan, vsak teden ali vsakih štirinajst dnij, strupa, nejevere, liberalizma? Tacih in enacih vprašanj stavimo še lahko celo vrsto in o njih se lahko razpravlja na „katoliškem shodu“ v Ljubljani. Čem bolje bodo te razprave in čim več in imenitnejših mož, gospóde se udeležijo tistih, tem bolji bodo sklepi in tem večja bode njih veljava. H kratu pa se ne opravijo take reči, ampak za-nje je treba priprav in tedaj radi opomenimo naše bralce, naj storé tudi oni kaj, vsak po svoji moči, za ta shod, ki se vrši najbrž v poznem poletju. Enim bode mogoče, da se ga udeležijo, če že na-nj mislijo naprej, drugim pa more biti ne bode moči iz doma, le-ti pa naj prigovarjajo tacim, ki gredo lahko, ali manjka jim morebiti za to dobre volje. Sploh pa želimo, da si podamo na tem shodu vsi bratovsko roke ter pokažimo svetu, da smo, če že ne veliko na število, vsaj edino, katoliško ljudstvo! Iskreni katoliški možje so iskreni slovenski možje.

(Statistika srednjih šol v Avstriji) v šolskem letu 1891—1892 nam pové, kako lepo se skrbi za nemški živelj. Iz tega spisa posnemljemo, da država vzdržuje v vsem cesarstvu za 8.461.997 Nemcev (na podstavi poslednje ljudske štetve) celó 109 nemških zavodov, torej na 77.908 nemških prebivalcev spada jeden državni zavod; za 5.473.578 Čehov-Slovánov samo 32 zavodov, torej jeden zavod na 171.612 čeških stanovnikov; 3.726.827 Poljakov ima 27 srednjih šol, pripada tedaj na 138.000 poljskih stanovnikov jeden zavod; 3.101.487 Rusinov ima jeden zavod; 644.769 Srbov in Hrvatov 5 zavodov; 674.700 Lahov 7 zavodov; in konečno poroča statistika, da ima 1.176.535 Slovencev samo dva ustava (a še ta sta večinoma nemška!). Dalje vzdržuje država v Trstu za 7101 Nemcev 2 nemška, v Gorici za 2195 Nemcev 2 nemška, v Primorju za 5904 Nemcev 2 nemška zavoda. In to razmerje se trpi, dasi je med 70.664 srednješolci samo 83.445 Nemcev (med njimi sevéda 7889 — židov), torej istinitih Nemcev samo 25.566; slovenskih srednješolcev je 2900! Tu ne treba daljšega komentara; in potem naj se kdo še ogreva v „copatah“ prav — „previdno“ za utrakvizem na naših srednjih šolah!

(Slovensko gledališče.) Minolo soboto je bila benefica opernega pevca in režiserja g. Bučarja, katerega je občinstvo pri nastopu burno pozdravilo. Beneficijant je bil poleg tega odlikovan z dvema

lepima vencema in lovorjevo liro. Gosp. Bučar pa je tudi pokazal, da se mnogo trudi in žrtvuje, kajti pél je z ognjem, nekatera mesta „Trubadurja“ še lepše in z večjim čustvom, nego zadnjič. S posebnim efektom je pél veliko arijo „Maurica“ v tretjem dejanju. Prav vrlo sta rešili svoji vlogi gospica Daneševa in gospa Gerbičeva. V ostalem pa je bila prejšnja predstava prizorov iz „Trubadurja“ boljša, nego zadnja. Pél se je tudi odlomek iz Maillartove opere „Puščavnikov zvonček“, v katerem sta se odlikovala gospica Daneševa in g. Bučar. — V nedeljo se je prvokrat predstavljala Rosenova veseloigra „Diletantje“. Igra, ki je prej burka, ni dosti vredna. V prvih dveh dejanjih se vrsté dolgočasni dvogovori brez dejanja in življenja, vsled česar je igra sploh težavna za igralce, kar se je nekaterim poznalo, ko jim je zmanjkovalo besed. Sicer pa je marsikatera mama čula lep nauk, kako naj vzgaja svoje hčere, da ne bodo diletantije pri gospodinstvu, kajti tak diletantizem ni le smešen, temveč tudi prazni možnjó. V prvi vrsti sta se odlikovala gospod in gospa Borštink, tudi gospodičine Danilova, Nigrinova, Slavčeva in Polakova so prav zadovoljile občinstvo. Gosp. Verovšek vidno napreduje, gg. Danilo, Lovšin in Perdan so tu i tam kazali nedostatke.

(Za vinorejce.) Vinoreja v Avstriji grozno propada. Trtna uš je uničila že nad 28.000 hektarov vinogradov, veliko škodo dela tudi „peronospora“ in konečno pa še brezvestni vinski trgovci, ki ponarejajo vina, prodajejo tako brozgo prav po nizki ceni in tako delajo škodo vinorejcem, da ne morejo pristnega vina prodati po primerni ceni. Na Nižje-Avstrijskem se je osnoval odbor, ki prireja vinarske shode, na katerih se razgovarjajo o sredstvih v povzdigo vinorejce. Tak shod bode zopet dne 3. aprila 1892 ob 10. uri dopoldne na Dunaju v Zofijini dvorani (III, Marxergasse). Na tem shodu se bode na podlagi izkušenj zastopnikov iz vseh vinorejskih dežel sestavila prošnja na vlado in državni zbor, da podpirata hirajočo vinorejo. V pripravljenem odboru so iz-med Slovencev dr. Ferjančič, Ivan Naberger, Viljem Pfeifer in Fran Robič. Kdor se želi vdeležiti tega shoda in dobiti za polovico znižan vozni listek po južni železnici, naj to naznani zapisnikarju dr. Ed. Thomas-u, nižje-avstrijskemu deželnemu tajniku na Dunaju, I., Herrengasse 13.

(Razglas) o oddaji čistokrvnih plemenih bikov cikaste pasme (beljancev in pingavcev), kupljenih z državno podporo. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bode meseca aprila kupil s podporo, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo za pospeševanje govedarstva, nekaj bikov cikaste pasme, to je rudeče- in belo-lisastih beljancev in pingavcev. Te bike bode oddajal odbor na podlagi došlih prošenj, in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih. Prošnje je vložiti do 31. marcija t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznani, oziroma se zavzati: 1. da je pripravljen bika vsprejeti o pravem času na oni bližnji postaji, katera bode določena, in sicer tistega bika, katerega odbor določi; 2. da bode poslal na račun precej, ko mu odbor naznani, da mu je bik prisojen, 10 gld., kateri zapadejo, če potem ne vsprejme odkazanega mu bika; 3. da plača ob vsprejemu bika polovico tistih stroškov, katere je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in sicer odračunivši pod točko 2. omenjenih 10 gld., in 4. da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz katerega koli zadostnega uzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda. — Živinorejci, kateri bodo rabili prejetega bika čez dve leti za pleme, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljni mesec po 5 gld. nagrade.

(Cesarjev ukaz gledé Milanovega primorsko-kranjskega polka) z dne 15. t. m. slóve dosledno: „Ker se je dosedanji polkovnik-imejitelj pehotnega polka „Milan I., kralj srbski, št. 97“, odpovedal imejiteljstvu, zaukazujem, da se ima napominani polk do moje daljše odredbe naznačiti „vacat“ (nepopolnjen).“

[(„Amerikanski Slovenec“), ki je začetkom leta začel izhajati v Chicagu, potem pa z 10. številko nenadoma prenehal, nam je sedaj zopet došel z 11. številko kot nadaljevanje pričetega za ameriške Slovence prevažnega dela. Iz te številke, katero

ozdravljamo z največjim veseljem, posnamemo, da sedaj list izhaja v Toweru Minn. ter da je namesto bolehnega poprejšnjega urednika Antona Murnika prevzel uredništvo lista misijonar preč. g. J. Fr. Bub. Gosp. urednik vabi v tej številki Slovence v Ameriki bivajoče, naj se združijo ter z zedinjenimi močmi podpirajo izdajanje ameriškimi Slovencem potrebnega lista. Svetuje tudi, naj se ustanovi posebna družba sv. Cirila in Metoda, ki naj prevzame list v svojo last in oskrb. — Poznamo obilne težave, s katerimi se ima slovenski list boriti v Ameriki, zato želimo, da si vrli gospod vrednik pridobi stalnih, zanesljivih, slovenščine popolno zmožnih sotrudnikov, ki mu bodo pomagali, da bo list gledé tvarine in oblike vabljev in mikaven. — Nekaj iztisov 10. številke je dobila za prodajo „Katoliška Bakvarna“ v Ljubljani, ki jih prodaja po 10 kr. — Najnovejša številka „Amerikanskega Slovence“ nam priča, da bo list pisan popolno v katoliškem duhu, zato ga Slovencem v podporo kar najiskreneje priporočamo.

(Akad. društvo „Slovenija“) priredi svojo osmo redno zborovo sejo v četrtek, dné 24. t. m. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Ocena zadnjega berila, čita stud. iur. Stanko Kogej. 4. Berilo: „Slovenskega kostanjara dunajske reve in težave“, čita — a. 5. Slučajnosti. Lokal: Kastner's Restauration „zum Magistrat“. Začetek ob polu 8. uri. Slovanski gostje dobro došli!

(„Krščanski detoljub.“) Te dni je izšla 4. št. „Krščanskega detoljuba“, lista namenjenega krščanski vzgoji in rešitvi mladine. Kakor druge, odlikuje se tudi ta številka z lepo izbrano tvarino. Kot priloga je temu zvezku priložena prelepa knjižica: Spomin prvega sv. obhajila, ki se priporoča kot krasno darilce za prvo sv. obhajilo. Vodja društva detoljubov in urednik lista profesor Anton Kržič podaja nam na koncu tega zvezka tudi poročilo o 4. društvenem letu. Iz tega poročila posnamemo, da je imelo društvo dohodkov 2120 gld., troškov pa za tiskovine 1593 gld. 77 kr., za krščansko vzgojo mladine se je izdalo 548 gld. 23 kr. — Knjižice in podobice sv. Alojzija se natisnilo 30.000 iztisov. — Prekoristno delovanje „Krščanskega detoljuba“ prav posebno priporočamo Slovencem v podporo in naklonjenost ter želimo, da se „Detoljubu“ pridruži prav mnogo unetih in delavnih gorečnikov.

(Utonil) je dne 17. t. m. zvečer Janez Črne iz Spod. Zadobrove. Šel je z dvema tovarišema s semnja iz Mengša ter v St. Jakobu padel z broda v Savo. Trupla še neso našli.

(Roparski umor.) Včeraj zvečer okoli 9. ure napal je zavratno neki mizarski pomočnik v Gradcu v Dreihackengasse prodajalko smodk in njeno mater ter prvo umoril. Uporabil je namreč trenotek, ko ste ženski zapirali prodajalnico. Vlomil s silo v isto, zaprl nato vrata od znotraj ter jel prodajalki daviti. Napadenka, krepka ženska, uprla se mu je z vso silo; ko je uvidel, da je ne zmaga, zabodel jo je z nožem ter usmrtil. Klic na pomoč čul je mimo idoč topničar-vojak, kateri je poklical redarje, ob enem pa stražil pred vrati, da zločinec ni mogel uiti. Posrečilo se je redarjem, katerih enega je pa zločinec tudi napadel, slednjega ukrotiti ter ga izročiti pristojnemu oblastvu, katero bode brez dvojbeno izreklo zasluženo obsodbo.

Slavno uredništvo!

Gledé na notico „Kranjska hranilnica in Dreovih dediči“ v 64. številki Vašega lista prosita podpisane

kot jedina zastopnika Aleksander Dreovih dedičev, sklicujejo se na § 19. tisk. zak., da sprejmete v prihodnjo številko in na zakonito mesto nastopni popravek:

Ni res, da sta gg. dr. Pfefferer in c. kr. notar Gogola zastopnika kakega dediča po Aleksandru Dreovu.

Ni res, da sta ta dva gospoda in podpisane ali pa da je sploh kdo potegnil v sredo ali pa sploh kedaj za Dreove dediče iz kranjske hranilnice 583.000 gld.

Ni res, da je bila v hranilnici za to zapuščino naložena glavica okoli 800.000 gld.

Z odličnim spoštovanjem beležita

Dr. Alf. Mosché.

Dr. Fran Munda.

V Ljubljani, dné 20. sušca 1892.

Telegrami.

Budimpešta, 21. marca. Znani državni poslanec Geza Eötvös se je danes zjutraj usmrtil. Bil je v disciplinarni preiskavi.

Budimpešta, 22. marca. Na občnem zboru Sv. Štefana družbe je knez primas imel govor, v katerem je opominjal zlasti katoliške pisatelje, da naj se držé strpljivosti, ki se strinja s Kristusovim naukom, in obžaloval, da se je poslednji čas jela vtihotapljati obžalovanja vredna, duhu cerkvenih tradicij nasprotna smer. Zastran vpisovanja krstov drugovercev vrše se še po došlih papeževih navodilih pogajanja z vlado. Primas se nadeja, da se stvar pravično reši v smislu ohranitve miru mej državo in cerkvijo, če tudi on ne more odstopiti od načelnega stališča svete cerkve niti za las.

Berolin, 21. marca. Kriza še ni rešena. Skoraj gotovo pa odstopi minister Zedlitz.

Poslano.

V št. 61. tega velečenjenega lista z dné 15. t. m. nahaja se v poročilu iz deželne zbornice kranjskega (tretja seja dné 11. marca), v katerem je govor o proračunu deželne kmetijske šole na Grmu, med drugimi tudi ta-le stavek: „Zavod prodaje mleko, a kupuje seno“.*)

Na ta stavek more pač podpisani, kakor vodja deželne kmetijske šole na Grmu, kot pojasnilo sledeče objaviti. Za gospodarstvo dež. kmetijske šole na Grmu se ni od prvega dné njenega pričetka pa do danes še nikdar niti za pol krajcarja sena ali suhe krme sploh kupilo. Pač je pa istina, da smo kljub temu, da smo na spomlad leta 1887 in leta 1888 sosedu A. V. Smoli, oziroma njegovi ženi, par voz sena proti povrnitvi jednake množine nemške detelje ob času košnje posodili, in kljub temu, da nismo živini v prošlih letih skoraj nič ali kar

naravnost čisto nič slame v podobni rezanice pokladali, vendar vsako leto še precej sena za sledeče leto prihranili. O tem prepriča se lahko sleherni vsak trenotek, ako se sam na Grm potrdi ter knjigo naturalij pregleda. To potrditi zamora pa tudi makari s prisego vsak, kdor se je do zdaj s krmljenjem šolske živine ukvarjal.

Po tem takem je pač popolnoma neresnično, da bi zavod za svojo živino seno kupoval. Čemu neki, ko mu ga še sleherni leto preostaja?

Da je gospodarstvo dež. kmetijske šole na Grmu do zdaj še vsako leto ne le zadosti ampak na preostanek sena in sploh suhe krme za živino pridelalo, dokazujejo tudi sledeče številke njegove knjige naturalij.

Gospodarstvo ima vse živine skupaj to je odrasle že in še mlade, s konji vred 20 glav. To na samo odraslo živino reducirano znaša 17½ glav. No za teh 17 in pol glav pridelala se pa povprek vsako leto zelene krme, sena ter otave do 900 kvintalov. Pridela se dalje vsako leto 350 do 400 kvintalov korenstva v podobni pese, in pridelala se konečno tudi še 120 do 150 kvintalov belega žita slame. Kdor je količjak kmetovalec, izračuni iz teh številk pač kaj lahko, da nima gospodarstvo kmetijske šole na Grmu najmanjše potrebe, seno kupovati.

Mleko pa res prodajamo, in prodajali ga bomo, ako bude božja volja, v bodočnosti še veliko več, to pa ne, da bi pri normalnih gospodarskih razmerah seno morali kupovati.

Na Grmu, dné 17. marca 1892.

Rihard Dolenc,

vodja deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole.

*) To je trdil poslanec baron Apfaltrern. — Sicer pa za to pojasnilo ne prevzamemo nobene odgovornosti. Op. ured.

Umrli so:

17. marca Marija Milčinski, poštna ekspeditorica, 22 let, Emonska cesta 4, jetika. — Jožef Harbich, mehanikov sin, 3 let, na Bregu 14, vnetica obisti.

18. marca Alojzij Vertovšek, naddesetnikov sin, 16 mesecev, Travnjske ulice, rihachitis

19. marca Frančiška Mlinar, delavčeva hči, 1 mesec, Cesta v mestni log 22, eclampsie. — Janez Hafner, železniški uradnik, 27 let, Gospodske ulice 3, krvavenje pluć.

20. marca Marija Sturm, ranocelnikova vdova, 76 let, sv. Petra cesta 54, marasmus. — Ana Košenina, mesarjeva hči, 6½ leta, Marije Terezije cesta 16, meningitis bacillaris.

V bolnišnici:

17. marca. Marija Kokelj, gostija, 68 let, marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Motrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	746.9	-2.0	sl. vzh.	jasno	
21. u. pop.	745.9	9.6	"	"	0.00
9. u. zveč.	745.6	2.3	"	"	

Srednja temperatura 3.3°, za 0.8° nad normalom.

Trgovski učenec

primerno izšolan, najde prostor v trgovini Alojzija Pogačnika v Cerknici. 153 3-1

Natečaj.

V sredo dné 30. t. m. bodo oddana dela za novo streho (klobuk) na zvoniku župnijske cerke v Knežaku na

zmanjševalni dražbi.

Tesarsko delo je cenjeno na 200 gld.
Kleparsko delo (s kositrom) 433 "
Kovaško delo oziroma z bakrom (694) "
Kovaško delo 25 "

Skupaj 658 gld. ozir. 919 gld.

Ves potreben les je že pripravljen. Vse delo oddati je jednemu, a večšaku. Pred dražbo položiti je 10% jamščine. Natančneje pozvedeti je pri podpisnem.

Stavbeni odbor v Knežaku,

dné 20. marca 1892.

Načelnik:

Ljudevit Jenko.

156 2-1

Dunajska borza.

Dné 22. marca.

Papirna renta 5%, 16% davka	93 gld. 90 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	93 " 45 "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 75 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 90 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	958 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	307 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " 90 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 44 "
Cesarski cekini	5 " 59 "
Nemških mark 100	58 " 17½ "

Dné 21. marca.

Ogerska zlata renta 4%	107 gld. 30 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 85 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " 25 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	180 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma 4½%	100 " 60 "
Kreditne srečke, 100 gld.	187 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	60 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	60 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	63 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	147 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2815 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	82 " 50 "
Papirni rubelj	1 " 19 "
Laških lir 100	45 " 65 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nataganje glavnic priporočamo:

4% galske propinacijske zadolžnice.

4½% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4½% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Z le 6 gld. se lahko dobí 300.000 gld. že 1. aprila.

Dun. komunalne promese 3½ gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 200.000 gld. av. velj.

Tisine promese 2 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 100.000 gld. a. v.

Obe vkupe le 6 gld.!